

Dosarul nr. 2ra-163/20

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Glodeni – A. Țihonschi

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – A. Corcenco, Dm. Corolevski, D. Stănilă

ÎNCHEIERE

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoria

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Violeta Guștiuc,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta
Guștiuc împotriva Primăriei satului Vărativ, raionul Rîșcani, intervenienți accesorii
Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și Consiliul sătesc Vărativ cu privire la
recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil,

împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins
apelul declarat de către Violeta Guștiuc și s-a menținut hotărârea din 31 ianuarie
2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni,

constată :

La 19 iulie 2016 Violeta Guștiuc s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
împotriva Primăriei satului Vărativ, raionul Rîșcani, intervenient accesoriu Oficiul
Cadastral Teritorial Rîșcani, filiala ÎS „Cadastru”, prin care a solicitat recunoașterea
dreptului de proprietate a lui Ion Chetraru și Lidiei Chetrari asupra terenului pentru
construcții cu suprafața de 0,1927 ha, cu numărul cadastral XXXXX amplasat în
satul Vărativ, raionul Rîșcani.

În motivarea cererii reclamanta a indicat că s-a născut la 25 noiembrie 1967 în
satul Vărativ, r-nul Rîșcani, în familia lui Ion Chetraru, decedat la 22 noiembrie
2005, și Lidiei Chetrari, decedată la 20 ianuarie 2010.

În cadrul perfectării actelor necesare pentru acceptarea succesiunii după
decesul părinților, la 14 ianuarie 2016 a obținut extrasul din Registrul bunurilor
imobile, din care a aflat că terenul pentru construcții cu nr. cadastral XXXXX, cu
suprafața de 0,1927 ha situat în satul Vărativ, este proprietatea administrației publice
locale în temeiul Legii nr. 981-XIV din 11 mai 2000.

Atât la Primăria satului Vărativ, cât și la OCT Rîșcani, i-au explicat că dreptul de proprietate asupra terenului în cauză a fost înscris pe numele Administrației Publice Locală din greșală, fiind confundat cu terenul din vecinătate.

Din certificatul nr. 258, eliberat de Primăria satului Vărativ la 15 martie 2016 rezultă, că prin decizia Primăriei satului Vărativ nr. 02 din 08 februarie 1993, lui Ion Chetraru i s-a repartizat în proprietate teren aferent casei de locuit cu suprafața de 0,1927 ha, nr. cadastral XXXXX, cu înregistrarea în Registrul cadastral al deținătorilor de teren sub nr. 201 din 08 februarie 1993.

Conform extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor nr. 205 din 29 februarie 2016, Ion Chetraru a dispus de viza de domiciliu în satul Vărativ, raionul Rîșcani și a fost înregistrat în Registru sub nr. 3, cont 201, pag. 15 cu imobil sub nr. cadastral XXXXX.01.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta Guștiuc. S-a recunoscut dreptul de proprietate asupra terenului pentru construcții cu suprafața de 0,1927 ha, cu nr. cadastral XXXXX amplasat în satul Vărativ, raionul Rîșcani pe numele tatălui reclamantei Ion Chetraru, născut la 01.09.1941 și decedat la 22.11.2005. (f.d. 51, 59-60, vol. I)

Prin decizia din 06 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a admis cererea de apel declarată de către Primăria satului Vărativ, s-a casat hotărârea din 15 noiembrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, emisă în cauza civilă la cererea chemare în judecată depusă de către Violeta Guștiuc împotriva Primăriei satului Vărativ, r-nul Rîșcani, intervenientul accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Rîșcani cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată. (f.d. 99, 100-107, vol. I)

Prin încheierea din 28 iulie 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Consiliul sătesc Vărativ. (f.d. 117, vol. I)

La 05 martie 2018 reclamanta Violeta Guștiuc a depus cerere de modificare a obiectului acțiunii, prin care a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate asupra unui bun imobil și operarea modificărilor în registrul bunurilor imobile prin radierea din lista proprietarilor satului Vărativ, raionul Rîșcani și introducerea în lista proprietarilor pe Ion Chetraru (defunct) și Lidia Chetrari (defunctă). (f.d. 201-204, vol. I)

În motivarea cererii s-a invocat că la 02 decembrie 1959 a fost încheiată căsătoria între părinții reclamantei, Ion Chetraru și Lidia Chetrari. Conform cărților de gospodărie pentru anii 1980-1982, bunul aflat în litigiu cu suprafața de 0,26 ha aparținea familiei Chetrari. Iar conform certificatului de arhivă în fondul arhivistic nr. 146 din 04 aprilie 2017, bunul în speță aparținea familiei Chetrari din anii 1947-1949, capul familiei fiind mama defunctului Ion Chetraru, Ana Chetrari.

A menționat că în ședința de judecată reprezentantul IP „Agenției Servicii Publice” (Registru), Pavel Velișca, a confirmat că a fost în vizită în casa defuncțiilor Ion Chetraru și Lidia Chetrari, confirmând astfel proprietatea acestora.

Consideră că dreptul de proprietate al defuncțiilor Ion Chetraru și Lidia Chetrari asupra imobilului în litigiu se confirmă prin certificatul nr. 258 eliberat de Primăria satului Vărativ la 15 martie 2016, din care rezultă, că prin decizia Primăriei satului

Văratice nr. 02 din 08 februarie 1993, lui Ion Chetrari i s-a repartizat în proprietate teren aferent casei de locuit cu suprafața de 0,1927 ha, nr. cadastral XXXXX înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor de teren sub nr. 201 din 08 februarie 1993, extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor nr. 205 din 29 februarie 2016, potrivit căruia, Ion Chetraru a dispus de viza de domiciliu în satul Văratice, raionul Rîșcani și a fost înregistrat în Registrul sub nr. 3, cont 201, pag. 15 cu imobil sub nr. cadastral XXXXX.01, certificatul de evaluare eliberat de către OCT Rîșcani, filiala ÎS „Cadastru”, la cererea Violetei Guștiuc asupra bunului imobil cu numărul de înregistrare XXXXX, situat în satul Văratice, raionul Rîșcani, unde în rubrica proprietar figurează Ion Chetraru.

Cu referire la înscrisurile nominalizate, consideră că proprietar de facto al bunului imobil în cauză este Ion Chetraru, iar înregistrarea autorității publice locale a satului Văratice, raionul Rîșcani în Registrul bunurilor imobile în calitate de proprietar al imobilului cu nr. cadastral XXXXX a avut loc din greșeală.

A menționat că prin Decizia Primăriei satului Văratice nr. 02 din 08 februarie 1993 lui Ion Chetraru i s-a repartizat în proprietate teren aferent casei de locuit cu suprafața de 0,1927 ha cu nr. cadastral XXXXX, deținătorul fiind înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor de teren sub nr. 201 din 08 februarie 1993, astfel, terenul devenind proprietatea în devălmășie a soților Ion Chetrari și Lidia Chetrari.

Totodată, a indicat că soții Chetrari au moștenit terenul de la părinții lui Ion Chetraru. În acest sens, a menționat că potrivit certificatului de arhivă din anii 1947-1949, capul familiei era mama defunctului, Chetrari Ana, după care în anii 1980-1982 capul familiei devine Ion Chetraru, iar la 08 februarie 1993 terenul aferent casei i se repartizează în proprietate lui Ion Chetraru.

Consideră că Primăria satului Văratice ilegal și neîntemeiat, contrar prevederilor art. 316 Cod civil și art. 46 din Constituția Republicii Moldova, a înregistrat la 14 ianuarie 2005 dreptul său de proprietate asupra imobilului în litigiu, astfel, l-a lipsit pe Ion Chetrari, decedat la 22 noiembrie 2005 și Lidia Chetraru, decedată la 20 ianuarie 2010, de dreptul de proprietate.

A solicitat recunoașterea dreptului de proprietate a lui Ion Chetraru, născut la 01.09.1941 și decedat la 22.11.2005 și a Lidiei Chetrari, născută la 03.05.1943 și decedată la 20.01.2010, asupra terenului pentru construcții cu suprafața de 0,1927 ha, cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în satul Văratice, raionul Rîșcani, radierea din lista proprietarilor a satului Văratice, raionul Rîșcani din Agenția Relații Publice (Cadastru) și introducerea în lista proprietarilor pe Ion Chetraru (defunct) și Lidia Chetrari (defunctă).

Prin hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Glodeni s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta Guștiuc împotriva Primăriei satului Văratice, raionul Rîșcani, intervenienți accesorii IP „Agenția Servicii Publice” și Consiliul sătesc Văratice cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra unui bun imobil și operarea modificărilor în registrul bunurilor imobile, prin radierea din lista proprietarilor a satului Văratice, raionul Rîșcani și introducerea în lista proprietarilor pe Ion Chetraru (defunct) și Lidia Chetrari (defunctă) ca fiind neîntemeiată. (f. d. 72, 83-87)

Prin decizia din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de către Violeta Guștiuc și s-a menținut hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Glodeni. (f.d. 139, 140-152, vol. II)

Prin încheierea din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea avocatului Ana Sofroni cu privire la emiterea deciziei suplimentare. S-a înlăturat omisiunea admisă în conținutul dispozitivului deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, cu indicarea în dispozitiv a sintagmei „Se încasează din contul Violetei Guștiuc în beneficiul Primăriei satului Văraric, raionul Rîșcani suma de 13 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată”. S-a corectat sintagma „Apelul declarat de avocatul Violeta Guștiuc împotriva hotărârii judecătorei Drochia (sediul Glodeni) din 31.01.2019 - se respinge” cu sintagma corectă „Apelul declarat de către Violeta Guștiuc împotriva hotărârii Judecătorei Drochia, sediul Glodeni din 31 ianuarie 2019 se respinge”. (f.d. 177, 178-180, vol. II)

Pentru a ajunge la această concluzie instanțele au reținut că dreptul de a cere revendecarea bunului îl are numai proprietarul bunului, iar în cazul de față proprietar al bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX este administrația publică locală din 14.01.2005. Totodată, au reținut că în speță nu pot fi aplicate prevederile art. 332 Cod Civil (în redacția până la 01.03.2019), deoarece prezumția proprietății pentru Ion Chetraru a încetat odată cu înscrierea în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate asupra terenului pe numele Administrației publice locale din satul Văraric, r-nul Rîșcani.

Prin prisma art. 37¹ al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25.02.1998 este indicată posibilitatea înregistrării dreptului de proprietate pe numele Administrației publice locale, în cazul în care nu s-a găsit deținătorul dreptului de proprietate supra terenului domeniu privat. În acest caz, chiar dacă nu și-a înregistrat dreptul asupra terenului domeniu privat, proprietarul are dreptul să solicite o asemenea înregistrare, cu prezentarea actelor confirmative. Însă, în cazul în care se pretinde înregistrarea dreptului de proprietate, a cărui înregistrare succesivă lipsește, dobândirea dreptului de proprietate, prin cedare succesivă a acestui drept de la un titular la altul, se realizează de cea din urmă persoană în drept să solicite această dobândire, inclusiv pentru sine. Prin urmare, acțiunea Violetei Guștiuc în vederea dobândirii dreptului de proprietate pentru părinții săi Ion Chetraru și Lidia Chetrari (persoane decedate) este inadmisibilă, odată ce nu solicită înregistrarea pentru sine a dreptului de proprietate, unde să se includă și înregistrarea proprietăților succesive.

Instanțele au mai reținut că chiar dacă, cândva buneii și părinții Violetei Guștiuc au folosit imobilul cu nr. cadastral XXXXX, dreptul de a cere dobândirea prin uzucapiune a dreptului de proprietate nu poate fi realizat, în condițiile în care posesia asupra bunului a fost întreruptă prin înregistrarea dreptului de proprietate de către un alt titular, or, ultima nu pretinde asupra dobândirii pentru sine a dreptului de proprietate ca ultimă persoană pretins-investită cu un asemenea drept. Dreptul de proprietate s-a realizat la alegerea proprietarului, Ion Chetraru obținând titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren doar pentru unul dintre terenuri.

La 01 octombrie 2019 Violeta Guștiuc a declarat recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 31 ianuarie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Glodeni, solicitând casarea actelor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a admite integral acțiunea. (f.d. 191-197, vol. II)

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel, cât și instanța de fond au emis soluții cu încălcarea esențială a normelor de drept material, au apreciat în mod arbitrar probele prezentate, circumstanțe care la rândul său au dus la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

Consideră că instanțele au apreciat insuficient probele prezentate de către recurentă privitor la ilegalitatea înscrierii făcute, or, prin înscrisurile prezentate a fost probat acest lucru și a fost demonstrat dreptul de proprietate a lui Ion Chetraru și a Lidiei Chetrari asupra bunului imobil amplasat în satul Văratice, raionul Rîșcani existând astfel temei pentru recunoașterea dreptului de proprietate asupra acestui bun imobil și operarea modificării în registrul bunurilor imobile. De asemenea, a indicat că depozițiile martorilor au fost interpretate eronat.

La 10 decembrie 2019, în conformitate art. 439, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimată Primăria sat. Văratice și Consiliului sat. Văratice, intervenientului accesoriu IP „Agenția Servicii Publice”, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 204, vol. II).

IP „Agenția Servicii Publice” la 15 ianuarie 2020 a depus referință asupra cererii de recurs înaintate de către Violeta Guștiuc, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil. (f.d. 216-217, vol. II)

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referințe prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecării este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din data de 27 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, aceasta este depusă de către Violeta Guștiuc, care este îndreptățită să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Prin scrisoarea nr. 13922 din 30 iulie 2019, Curtea de Apel Bălți a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 27 iunie 2019 (f.d. 153, vol. II), fiind recepționată la 07 august 2019. (f.d. 156, vol. II). Totodată, este de menționat că decizia instanței de apel a fost publicată pe portalul instanțelor naționale de judecată la 29 iulie 2019.

Drept consecință, instanța de recurs consideră că cererea dedusă judecării a fost declarată în termenul prevăzut de lege.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Guștiuc Violeta, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă, că recurenta Violeta Guștiuc indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată, că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Violeta Guștiuc asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează, că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa

cum formal invocă recurența Violeta Guștiuc și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Violeta Guștiuc, inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), 433 lit. a), 440 alin. (1) și (1¹) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune :

Recursul, declarat de către Violeta Guștiuc, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh